

ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ВІДТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАСЕЛЕННЯ

У статті означено ступень впливу податкового регулювання на процеси відтворення та розвитку населення. Для деталізації процесу впливу охарактеризовано деякі показники соціально-економічного розвитку постсоціалістичних країн-членів ЄС, визначено питому вагу прибуткового податку в структурі доходів населення та валового внутрішнього продукту, досліджено динаміку фактичного надходження податку з доходів фізичних осіб та фактичних обсягів грошових доходів населення. Обґрунтовано, що якісними показниками податкового регулювання, що характеризують розмір втрат регіонів і платників податків, служать такі як динаміка обсягів заборгованості і недоїмок за податками до бюджетів (бюджетні й позабюджетні фонди) всіх рівнів, частки збиткових підприємств за галузями економіки, величини витрат на сплату податків, частки безробітних і населення, що живе за межею бідності по регіонах.

Ключові слова: податки, відтворення, розвиток, населення, соціально-економічні показники, доход населення, бюджетні фонди, структура населення.

Постановка проблеми. Ефекти оподаткування для фізичних осіб є предметом детального аналізу теорії оподаткування в економіці добробуту [1, с. 5]. Згідно з цією теорією, наслідком сплати податку індивідом є погіршення його добробуту. Таке погіршення у свою чергу спричинено двома ефектами — доходу та заміщення. Ефект доходу полягає в тому, що сплата податку індивідом зменшує його реальний дохід у порівнянні з доходом до оподаткування, а отже, і обсяг споживчих благ, який він може придбати за свій дохід. У той же час реальні втрати добробуту платника податку не тотожні сумі сплаченого їм податку, а отже, і рівню оподаткування його доходу (тобто частці податку в доході). Теорія добробуту передбачає, що «рівень оподаткування протиставляється зустрічним послугам держави», бо «після сплати податків індивід лише змінює комбінацію споживчих благ», зменшуючи приватне споживання товарів та послуг (ринкових благ) і збільшуючи своє споживання за рахунок суспільних благ, джерелом фінансування яких служать податки.

За таких обставин роботодавцям не вигідно збільшувати заробітну плату працюючим. Досить поширеною є практика приховування реальних виплат зарплати. Таке навантаження ставить у невідповідне конкурентне становище підприємства, які мають трудомісткі виробництва та залуча-

ють високооплачувану робочу силу, і спонукає їх до «тінізації» зайнятості та оплати праці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Виходячи зі словарного тлумачення поняття «оптимальний» [2, с. 543], оптимальне податкове навантаження означає такий рівень вилучення ВВП («найкращий»), за якого платники будуть згодні вчасно і в повному обсязі виконувати свої обов'язки перед державою з приводу сплати податків та інших обов'язкових платежів. Цей рівень можна досягти, лише, визначивши умови і завдання, яким він має відповідати. Для цього важливе значення має, перед усім, правильне розуміння глибинного змісту податків. Вчення про податки характеризується різними підходами до визначення їхнього змісту та призначення. В контексті нашого дослідження виділимо такі основні підходи, які слід враховувати при визначенні оптимального рівня податкового навантаження населення: 1) податки - обов'язкові платежі для задоволення потреб держави; 2) податки – обов'язкові платежі для задоволення потреб суспільства; 3) податки – це плата суспільства за отримані від держави блага (обмінна теорія податків).

Порівнюючи перший і другий підходи, виникає питання тотожності потреб держави та суспільства. Враховуючи, що держава відокремлена від суспільства, по-

треби держави можуть відображати інтереси влади і не збігатися з інтересами суспільства. При такому розумінні змісту податків навряд чи можна визначити і досягти оптимального рівня податкового навантаження. Тому будемо відштовхуватися від розуміння податків як обов'язкових платежів для задоволення потреб суспільства. Вважаємо, що цей підхід має спільну основу з обмінною теорією податків. За державні блага, так само як і за товари та послуги, придбані на приватному ринку треба платити. За словами, Е. Ліндаля: «Підстави для вилучення податків нерозривно зв'язані з тим, наскільки справедливо розподілена власність, оскільки податкове навантаження розподіляється так, само як власність. Ціна, сплачувана за державні послуги, повинна встановлюватися таким же чином, як складаються ціни на приватному ринку» [3, с. 397]. Влучною є точка зору Дж. Б'юкенена: «На ринку люди міняють яблука на апельсини, а в політиці — погоджуються платити податки в обмін на блага, необхідні всім і кожному — від місцевої пожежної охорони до суду» [4, с. 540]. Це мають усвідомлювати платники. Однак потреба в державних благах у платників різна, відтак можуть не збігатися інтереси окремих платників та суспільс-

тва в цілому, відносно видів державних благ, які їм необхідні. Це підтверджується думкою Дж. Стігліца: «...одностайності у питаннях розподілу досягти важко, - не існує загальноприйнятого способу «додавання» уподобань різних індивідів суспільства заради досягнення суспільного добробуту» [5, с. 147].

Мета статті – означення ступеня впливу податкового регулювання на процеси відтворення та розвитку населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для детального аналізу впливу податкового навантаження на суспільство можна розглянути на прикладі постсоціалістичних країнах-членах ЄС із різним рівнем економічного розвитку та оподаткування.

Як свідчить табл. 1, найвищий рівень податкового навантаження має місце в найрозвиненіших постсоціалістичних країнах із високим рівнем ВВП на жителя. Для економік цих країн характерні помірні темпи приросту ВВП. Державні видатки на розвиток людського капіталу (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист) як частка від ВВП у країнах, що розглядаються, перевищують середній рівень у нових країнах-членах ЄС (ЄС-10).

Таблиця 1

Деякі показники соціально-економічного розвитку постсоціалістичних країн-членів ЄС

Країна	Частка податків у ВВП у середньому за 1996-2005 роки, %	Середньорічний темп приросту ВВП за 1996-2005 роки, %	ВВП на жителя за ПКС Євро, 2003 рік	Державні видатки у ВВП (%) у 2003 році			
				освіта	охорона здоров'я	соціальний захист	економічна діяльність
I група							
Угорщина	39,7	4,2	12900	6,1	5,7	17,0	5,7
Словенія	39,3	3,9	16400	5,9	6,8	18,3	3,5
II група							
Польща	36,3	4,2	9800	6,3	3,0	19,9	3,2
Чехія	35,3	2,6	15000	4,9	6,5	14,6	11,7
III група							
Словаччина	34,8	4,2	11200	4,3	2,3	15,7	5,1
Естонія	34,1	6,6	10400	6,4	4,1	10,4	3,8
IV група							
Латвія	31,1	6,9	8800	6,2	3,3	10,8	3,7
Литва	29,5	5,9	9800	6,0	4,3	10,1	4,2
У середньому в країнах							
ЄС-10	34,2	4,4	12750	5,8	4,6	14,2	5,7
ЄС-15	42,0	3,0	23300	5,7	6,2	19,1	4,6

Джерело: узагальнено автором на підставі [6, с. 70]

У країнах другої та третьої груп, з доволі помірним податковим навантаженням, темпи приросту ВВП коливаються від 2,6 до 6,6%. Усе зазначене дає підстави для висновку, що теоретично підвищення податкового навантаження на населення повинне сприяти зростанню доходів бюджетів різних рівнів і, як результат, – можливості виконання державою різних соціальних гарантій та програм, а практично приводить до зменшення рівня реальних доходів платни-

ків податків, і як наслідок – ухилення від сплати податків, приховування отриманих доходів тощо.

Сьогодні в Україні спостерігається ситуація, коли високе податкове навантаження є однією з головних проблем податкової системи. Мова йде про питому вагу податків у доходах населення. Як можна побачити у табл. 2 загальний рівень оподаткування фізичних осіб є достатньо високим.

Таблиця 2

Питома вага прибуткового податку в структурі доходів населення та ВВП

Рік	ВВП, млн грн	Грошові доходи громадян, млн грн	Прибутковий податок з громадян		
			млн грн	у % до ВВП	у % до обсягу грошових доходів
1	2	3	4	5	6
1997	93365	50069	3296	3,5	6,6
1998	102593	54379	3571	3,5	6,6
1999	130442	61865	4434	3,4	7,2
2000	170070	86911	6378	3,8	7,3
2001	204190	109391	8775	4,3	8,0
2002	225810	163320	10824	4,8	6,6
2003	267344	215672	13522	5,1	6,3
2004	345113	274241	15654	4,5	5,7
2005	441452	381309	17411	3,9	4,6
2006	544153	472061	22834	4,2	4,8
2007	720731	623 289	34812	4,8	5,6
2008	948056	845641	45954	4,8	5,4
2009	913345	897669	44534	4,9	5,0
2010	1082569	1101015	50233	4,6	4,6
2011	1316600	1251005	60412	4,6	4,8
2012	1408889	1407197	68345	4,9	4,9

Джерело: розраховано автором на підставі [7]

Такі умови змушують людей жити сьогоднішнім днем, а нормальне життя перетворюється на виживання за скрутних обставин. Наслідки таких процесів вкрай негативні: зuboжіння широких верств населення, зменшення прошарку середнього класу, формування спадкової бідності, розвиток тенденцій ухилення від сплати податків.

За трендами, наведеними на рис. 1, можна впевнитися, що динаміка фактичного обсягу розміру стягнутого податку на доходи з фізичних осіб перевищує динамі-

ку фактичних обсягів грошових доходів, отриманих населенням. Така тенденція наочно простежується, починаючи з 2007 року.

Обмеження купівельної спроможності фізичних осіб спричиняє дестимулюючу функцію щодо підвищення рівня життя та накопичення населення, а отже, негативно впливає на розширення попиту та робить неефективним розвиток високотехнологічних виробництв, що, безумовно, позначається на економіці в цілому.

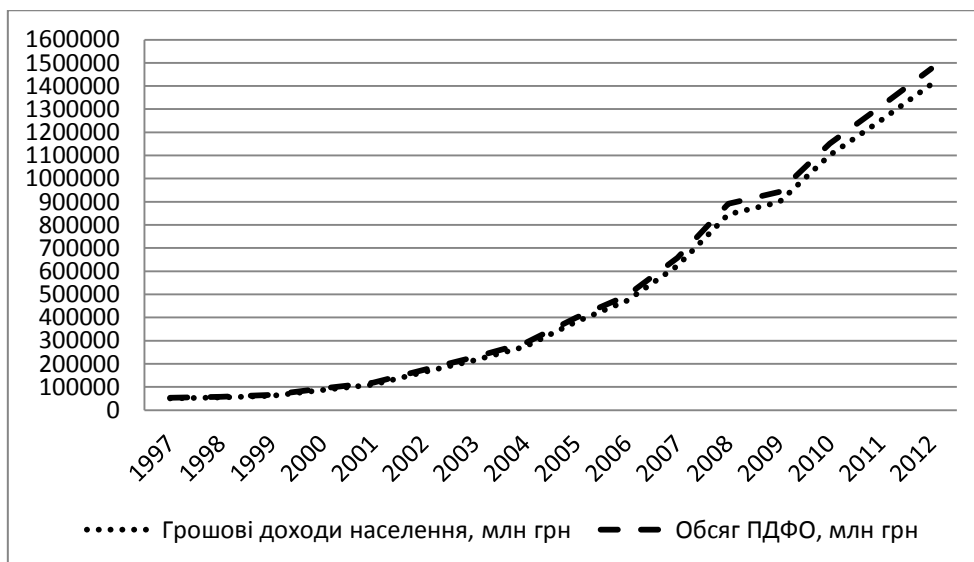

Рис. 1. Динаміка фактичного надходження ПДФО та фактичних обсягів грошових доходів населення

Джерело: розроблено автором

Зокрема, середньомісячна заробітна плата за регіонами України наведена в табл. 3. Практика оподаткування в Україні і в західних країнах виявила, що одні й ті ж інструменти податкового регулювання за-

лежно від їхньої відповідності і доцільності застосування можуть бути ефективними і неефективними в різних державах і регіонах.

Таблиця 3

Середньомісячна заробітна плата за регіонами України, 2013 р., грн

2013	Сі-чень	Лю-тий	Бере-зень	Кві-тень	Гра-вень	Чер-вень	Ли-пень	Сер-пень	Вере-сень	Жов-тень	листо-пад	гру-день
Україна	3000	3044	3212	3233	3253	3380	3429	3304	3261	3283	3268	н/д
АР Крим	2787	2583	2732	2767	2898	3003	2991	2964	2927	2878	2854	н/д
Винницька	2369	2385	2538	2576	2637	2799	2885	2657	2639	2744	2691	н/д
Волинська	2341	2319	2457	2494	2532	2741	2788	2691	2621	2613	2588	н/д
Дніпропетровська	3072	3248	3295	3287	3328	3408	3459	3373	3338	3347	3341	н/д
Донецька	3485	3450	3706	3823	3715	3803	3901	3820	3787	3795	3744	н/д
Житомирська	2314	2329	2440	2489	2620	2779	2760	2580	2538	2577	2576	н/д
Закарпатська	2260	2298	2469	2459	2500	2758	2729	2605	2636	2542	2549	н/д
Запорізька	2874	3035	3068	3082	3122	3238	3287	3159	3195	3149	3134	н/д
Івано-Франківська	2452	2432	2626	2625	2700	2925	2901	2746	2692	2667	2635	н/д
Київська	3180	3299	3490	3464	3306	3443	3474	3335	3230	3287	3299	н/д
Кіровоградська	2349	2354	2494	2558	2612	2741	2809	2627	2553	2697	2647	н/д
Луганська	3121	3096	3291	3288	3316	3391	3497	3406	3345	3376	3321	н/д
Львівська	2490	2520	2747	2779	2735	2887	2962	2863	2891	2812	2776	н/д
Миколаївська	2869	3036	2943	2983	3056	3199	3242	3102	3058	3063	3078	н/д
Одеська	2746	2687	2909	2874	2952	3095	3041	2962	2932	2926	2953	н/д
Полтавська	2820	2784	2920	2941	2969	3049	3182	2995	2926	2999	2975	н/д
Ровенська	2513	2801	2694	2737	2781	3000	3026	2896	2811	2810	2808	н/д
Сумська	2470	2447	2599	2619	2720	2789	2925	2791	2714	2739	2710	н/д
Тернопільська	2091	2125	2242	2283	2326	2580	2505	2404	2312	2407	2426	н/д
Харківська	2717	2738	2963	2950	2938	3061	3122	2995	2990	3020	3017	н/д
Херсонська	2248	2250	2393	2424	2473	2665	2593	2487	2437	2432	2478	н/д
Хмельницька	2335	2463	2463	2537	2629	2831	2816	2698	2611	2668	2660	н/д
Черкаська	2426	2438	2559	2615	2704	2911	2868	2703	2645	2732	2725	н/д
Чернівецька	2221	2263	2341	2395	2411	2676	2635	2565	2483	2467	2523	н/д
Чернігівська	2268	2259	2485	2428	2537	2670	2656	2565	2461	2558	2524	н/д
м. Київ	4561	4688	4998	4999	5013	5107	5238	5035	4967	5040	5022	н/д
м. Севастополь	2766	2815	3000	2940	3073	3278	3110	3126	3070	3090	3254	н/д

н/д – немає даних

Джерело: узагальнено автором на підставі [7]

В умовах кризи і спаду економіки в 1992–2000 рр. кількість податків і розмір податкових ставок збільшувалися, адже принцип ефективності оподаткування суперечить принципу соціальної справедливості.

Ефективність податкового регулювання залежить від дотримання таких умов: відповідності використовуваних податкових інструментів цілям і завданням держави; відповідності використовуваних податкових інструментів рівню розвитку національної і регіональної економіки і рівню життя населення регіону; недоцільності переважання податків, що викривляють оцінку чинників виробництва (на фонд оплати праці); необхідності застосування коригуючих податків і податкових інструментів для стимулювання підприємницької діяльності у ключових і соціально значущих сферах економіки і для досягнення самодостатності регіонів; забезпечення балансу інтересів держави, регіонів і платників податків.

Якісними показниками податкового регулювання, що характеризують розмір втрат регіонів і платників податків, служать такі: динаміка обсягів заборгованості і недоїмок по податках до бюджетів (бюджетні й позабюджетні фонди) всіх рівнів, частки збиткових підприємств за галузями економіки, величини витрат на сплату податків, частки безробітних і населення, що живе за межею бідності по регіонах. Зміни рівня податкового навантаження по регіонах виявляються у зниженні/підвищенні: валового регі-

онального продукту, обсягу виробництва і реалізації товарів (робіт, послуг). Вплив податків на фінансовий стан підприємств і держави відображають динаміка податкових доходів, чисельність прибуткових і збиткових підприємств, обсяг інвестицій. Фінансові можливості регіонів розкривають: розмір податкового потенціалу, суми податкових надходжень і заборгованості по податках і зборах.

Ключовим пріоритетом в діяльності уряду країни має бути вирівнювання соціально-економічного розвитку населення через ефективне використання податкового механізму, яке дозволить подолати не лише економічний розрив, але і політичну дезінтеграцію в державі.

Податковими важелями соціально-економічного розвитку населення можуть бути [7, с. 138-141]:

- правильно визначений податковий потенціал населення;
- інноваційний розвиток продуктивної сили населення;
- якісний стратегічний план і прогноз розвитку населення.

Проаналізувавши Зведений бюджет України та соціальні показники, як свідчать дані табл. 4, відбувається збільшення дефіциту Зведеного бюджету, але прогнозується його зменшення у 2015-2020 роках, а також передбачається тенденція до зниження безробіття в країні.

Таблиця 4

Співвідношення бюджетних надходжень, витрат бюджету та соціальних показників

Показники	Роки та періоди середньорічної динаміки									
	Фактичні дані									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Загальні надходження, млрд грн	26,5	30,4	32,0	29,9	29,7	20,9	39,9	39,8	34,6	
Загальні витрати, млрд грн	29,4	32,2	32,7	30,5	30,9	30,7	41,7	41,6	39,5	
Профіцит/дефіцит, млрд грн	-2,9	-1,8	-0,7	-2,6	-1,2	-9,8	-1,8	-1,8	-4,9	
Реальна середньомісячна заробітна плата, грн	590	803	1042	1351	1806	1906	2239	2633	3025	
Рівень реального безробіття, %	9,2	8,9	8,1	8,0	9,6	9,8	8,3	8,6	8,1	

Джерело: розроблено автором на підставі [8; 9]

Це позитивно впливає на соціальні та економічні процеси у господарстві, створює сприятливі умови щодо підтримки соціальних програм різними категоріями громадян.

Розглядаючи організаційно-економічні засади податкових важелів відтворення та розвитку населення, варто зазначити, що по-

даткова політика держави, орієнтована на відтворення людських ресурсів, повинна формуватися перш за все, згідно з принципом соціальної справедливості та відповідальності [10, с. 108-110].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Виходячи з реалій сього-

дення можна підсумувати: соціальна та податкова політики тісно зв'язані між собою та взаємообумовлені. Тому методи податкової політики мають бути доцільними та сприяти вирішенню проблем у соціальній сфері держави.

На добробут населення країни як фактор розвитку та відтворення населення безпосередньо впливає податкове навантаження, яке спричиняє уряд своїми діями у сфері податкових відносин. Надмірний податковий тягар на суспільство веде до негативних наслідків: відбувається зменшення реального доходу громадян, зростають темпи приховування доходів та ухилення від сплати податків населенням тощо. Тому держава повинна визначити допустимий рівень податкового навантаження на фізичних осіб, щоб не зменшити надходження до бюджету у зв'язку з низьким рівнем податкового тягара та, навпаки, не поставити громадян у скрутне становище високим рівнем оподаткування.

Регулююча функція податків має цілком самостійний характер, їй притаманний ряд властивостей, які характеризують багатогранність ролі податків у відтворювальному процесі. Держава, використовуючи регулюючу функцію, отримує можливість впливати на рівень соціально-економічного розвитку, стимулюючи чи дестимулюючи окремі його напрями.

Крім того, податки є найбільш цивілізованим інструментом перерозподілу національного доходу в будь-якому суспільстві (на відміну від війн, націоналізації, конфіскації, експропріації тощо). Таким чином, у ході постійного руху процесів економічної стратифікації суспільства податки об'єктивно виконують так звану егалітарну (вирівнюючу) підфункцію. Вони, поєднуючи в собі антагоністичні інтереси суб'єктів податкових відносин, дозволяють запобігати соціальним катаклізмам, надають економічним системам більшої стабільності та сприяють довготривалому економічному зростанню. Наявність такої властивості, природно, викликає потребу в уявленні такого потенціалу податків у вітчизняній практиці і врахуванні повною мірою особливостей оподаткування.

Отже, суспільне призначення економічної категорії податків реалізується шляхом виконання фіскальної та регулюючої функції, остання з яких має ряд підфункцій: контрольну, соціальну, егалітарну тощо. Стрімке

зростання ролі розподільних відносин у суспільному відтворенні прямо впливає на мотиви підприємницької діяльності, стабільність, економічне зростання, величину національного багатства. Недостатне використання регулюючого потенціалу окремих складових системи розподільних відносин пояснює, поряд з іншими чинниками, недостатню ефективність трансформаційних процесів в Україні.

Література

1. Соколовская А. М. Теоретические начала определения налоговой нагрузки и уровня налогообложения экономики / А. М. Соколовская // Экономика Украины.—2006.—№7.—С. 4-13.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. — 1791 с.
3. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли / Пер.с англ. А. М. Румянцева, Л. Б. Альтера, А. Г. Милейковского. — «ПРОГРЕСС» Москва, 1968. — 600 с.
4. Базидевич В. Д. Державні фінанси / за ред. Базидевича В. Д. / В. Д. Базидевич, А. О. Баластрик. — К., 2004.—368 с.
5. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора / Стігліц Дж.; [пер. з англ. А.Олійник, Р.Скільський]. —К.:Основи, 1988 — 854с.
6. Соколовська А. М. Податкова політика в Україні у контексті її впливу на розвиток економіки / А. М. Соколовська // Фінанси України.—2006.—№9.—С. 65-81.
7. Податкові важелі відтворення та розвитку населення : монографія / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. М. Антіпов. — Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. — 276 с.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
10. Система налоговых рычагов воспроизведения и развития славянского населения // Математические модели и информационные технологии в организации производства. Научно-практический журнал. — 2013. - № 2(27). — С. 108 – 114.

References

1. Sokolovskaya A. M. Teoreticheskiye nachala opredeleniya nalogovoy nagruzki i urovnya nalogooblozheniya ekonomiki / A. M. Sokolovskaya // *Ekonomika Ukrainy*.—2006.—№7.—S. 4-13.

2. Velikiy tлумachniy slovník su-chasnoi ukrainskoi movi / Ukl. i golov. red. V.T. Busel. — K.; Írpin': VTF «Perun», 2009. — 1791 s.

3. Seligmen B. Osnovnyye techeniya sovremennoy ekonomicheskoy mysli / Per.s angl. A. M. Rumyantseva, L. B. Altera, A. G. Mileyskovskogo. — «PROGRESS» Moskva, 1968. — 600 s.

4. Bazidevich V. D. Derzhavní finan-si / za red. Bazidevicha V. D. / V. D. Bazidevich, A. O. Balastrik. — K., 2004.—368 s.

5. Stiglíts Dzh. Ye. Yekonomika derzhavnogo sektora / Stiglits Dzh.; [per. z angl. A.Oliynik, R.Skil's'kiy]. — K.: Osnovi, 1988 — 854 s.

Лихоносова А. С.

Влияние налогового регулирования на воспроизводство и развитие населения

В статье отмечено степени влияния налогового регулирования на процессы воспроизводства и развития населения. Для детализации процесса воздействия охарактеризованы некоторые показатели социально-экономического развития постсоциалистических стран-членов ЕС, определен удельный вес подоходного налога в структуре доходов населения и валового внутреннего продукта, исследована динамика фактического поступления налога с доходов физических лиц и фактических объемов денежных доходов населения. Обосновано, что качественными показателями налогового регулирования, характеризующие потерь регионов и налогоплательщиков, служат такие как динамика объемов задолженности и недоимок по налогам в бюджеты (бюджетные и внебюджетные фонды) всех уровней, доли убыточных предприятий по отраслям экономики, величины расходов на уплату налогов, доли безработных и населения, живущего за чертой бедности по регионам.

Ключевые слова: налоги, воспроизводство, развитие, население, социально-экономические показатели, доход населения, бюджетные фонды, структура населения.

Likhonosova G.

Interaction of tax regulations on reproduction and development population

The paper is defined by the degree of influence of tax regulation on the processes of reproduction and population development. For the detail process described some influence of social and economic development of post-communist EU member states, determined the proportion of income tax in the income structure of the population and gross domestic product, the dynamics of the actual income tax, personal income and actual amounts of cash income. Proved that quality parameters of the tax regulation that characterize the loss regions and taxpayers, are such as dynamics of debt and arrears of taxes to the budget (budgetary and extra-budgetary funds) at all levels, the share of unprofitable enterprises across the economy, the value of tax expense, the share of the unemployed and people living in poverty across regions.

Keywords: taxes, reproduction, development, population, socio-economic indicators, income, budget funds, the structure of the population.

Рецензент: Житний П. Є. – доктор економічних наук., професор, завідувач кафедри «Фінанси, облік та банківська справа» Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Луганськ, Україна.

Reviewer: Zhitniy P. – Professor, Ph.D. of Economics, Head of Finance, Accounting and Banking Department Taras Shevchenko Lugansk National University, Luhansk, Ukraine.

e-mail: info@lnu.edu.ua

6. Sokolovska A. M. Podatkova politika v Ukraini u konteksti ii vplivu na rozvitok yekonomiki / A. M. Sokolovska // *Fінанси Ukraini*.—2006.—№9.—S. 65-81.

7. Podatkovi vazheli vidtvorennya ta rozvitku naselennya : monografiya / T. V. Kalіnesku, G. S. Likhonosova, O. M. Antіpov. — Lugansk : vid-vo SNU ім. V. Dalya, 2014. — 276 s.

8. Ofitsiyiniy sayt Derzhavnoi sluzh-bi statistiki Ukraїni. — [Yeलेktronniy resurs]. — Rezhim dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>

9. Ofitsiyiniy sayt Mіnіsterstva yekonomіchnogo rozvitku і torgіvlі Ukraїni. — [Yeलेktronniy resurs]. — Rezhim dostupu: <http://www.me.gov.ua/>

10. Sistema nalogovykh rychagov vos-proizvedeniya i razvitiya slavyanskogo naseleniya // *Matematicheskiye modeli i informatsionnyye tekhnologii v organizatsii proizvodstva. Nauchno-prakticheskiy zhurnal*. — 2013. - № 2(27). — S. 108 — 114.

